

Avalent>Perekonnaasjad ja pärimine>Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [de](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

inglise keel

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine**Austria****1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?**

Austria õigusaktide kohaselt on olemas kolme liiki abielulahutust: abielu lahutamine süü alusel, abielu lahutamine pärast vähemalt kolmeaastast lahusel ja abielu lahutamine kokkuleppe alusel.

Üks abikaasa võib esitada avalduse abielu lahutamiseks, kui abielu on teise abikaasa tõsise abielulise eksimuse või autu või moraalitu käitumise tõttu lõppenud nii pöördumatult, et abielusuhte taastamist ei saa eeldada.

Kui paar on elanud lahus kolm aastat, võib kumbki abikaasa esitada avalduse abielu lahutamiseks selle alusel, et abielu on pöördumatult lõppenud.

Kui abielulist kooselu ei ole olnud vähemalt kuus kuud, mõlema abikaasa arvates on abielu pöördumatult lõppenud ja mõlemad abikaasad nõustuvad lahutusega, võivad nad esitada ühisavalduse abielu lahutamiseks.

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Abielu lahutamise peamine põhjus on asjaolu, et abielu on pöördumatult lõppenud. Abielu lõppemise võib olla põhjustanud ühe abikaasa tõsine abieluline eksimus, eelkõige juhul, kui üks abikaasa on abielu rikkunud või on teise abikaasa vastu kasutanud füüsilist vägivalda või tekitanud teisele abikaasale raskeid emotsionaalseid kannatusi. Teine abikaasa võib esitada avalduse abielu lahutamiseks isegi juhul, kui abikaasa sellist käitumist ei saa käsitada abielulise eksimusena, sest selle on tinginud vaimne häire, kuid kui abielu on sellegipoolest lõppenud sellisel määral, et abielusuhte taastamist ei saa eeldada, või kui üks abikaasade põeb vaimuhaigust või väga nakkavat või eemaletõukavat haigust. Kõigil sellistel juhtudel peab abielu lahutamist taotlev abikaasa väidetavaid aluseid tõendama. Juhul kui abikaasad on lahus elanud kolm aastat, ei ole vaja abielulist eksimust näidata või kindlaks teha.

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses**3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)**

Üldjuhul jääb mõlemale abikaasale alles see perekonnanimi, mida nad abielu ajal kasutasid. Kui üks abikaasade võttis abielludes teise abikaasa perekonnanime, võib ta oma eelmise nime tagasi võtta.

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Põhimõtteliselt võivad abikaasad leppida kokku vara jagamises vastavalt oma soovile. Seda võib teha vastastikuse loobumise kaudu (see tähendab, et pärast abielu lahutamist säilib abielu ajal kehtinud varalahusus), mis tahes sellise ühisvara jagamise kaudu, mis on soetatud lepingu alusel, ning vara ühelt abikaasalt teisele üleandmise kaudu.

Kui abikaasad ei ole varaga seoses kokkuleppele jõudnud, võib kumbki neist taotleda teatava abikaasade ühisomandis oleva vara kohtulikku jagamist. Abikaasade vahel jagatakse abieluvara ja abielu jooksul kogutud säästusid. Abieluvara hulka arvatakse abikaasade ühine eluase ja sisustusesemed ning muud asjad, mida mõlemad abikaasad kasutasid abielu ajal reaalset oma igapäevases elus. Abielu ajal kogutud säästusid on kõik investeeringud, mille abikaasad tegid mehe ja naisena koos elamise ajal.

Jagamisele ei kuulu kogu selline vara, mille abikaasad tõid abielu kaasa või pärisid või mille kinkis neile kolmas isik. Samuti ei kuulu jagamisele see vara, mida üks abikaasade kasutas üksi isiklikul otstarbel või oma ametialases tegevuses (sealhulgas äriühingud ning osakud ja aktsiad), välja arvatud juhul, kui selline vara koosnes pelgalt investeeringutest.

Kohus peab vara jagama õiglaselt, võttes nõuetekohaselt arvesse kõiki asjaolusid, pöörates seejuures erilist tähelepanu sellele, kui oluline ja kui suur oli kummagi abikaasa panus abieluvara loomisesse ja abielu ajal säästude kogumisse, ning võttes arvesse laste heaolu. Panusena käsitatakse elatise maksmist, abistamist sissetuleku teenimisel, ühise majapidamise korraldamist ning mõlema abikaasa panust laste kasvatamisel ja nende eest hoolitsemisel, samuti mis tahes muud abikaasa osutatud abi.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Pärast seda, kui 1. juulil 2001. aastal jõustus laste õigusi käsitlevate õigusnormide 2001. aasta muutmise seadus (*Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz 2001*), on lahus elavatel vanematel ulatuslikud võimalused sõlmida omavahel kokkuleppeid hooldusõiguse kohta. Abielu lahutamise korral säilitavad abikaasad tavaliselt alaealiste laste suhtes ühise hooldusõiguse. Kuid kui vanemad soovivad säilitada täieliku ühise hooldusõiguse, nagu neil oli abielu ajal, peavad nad mõistliku aja jooksul esitama kohtule kokkuleppe lapse peamise elukoha kohta. Vanemad võivad samuti sõlmida kohtuliku kokkuleppe, mille kohaselt on ühel vanemal ainuhooldusõigus või on ühel vanemal hooldusõigus ainult teatavates küsimustes.

Pärast seda, kui võeti vastu laste õigusi ja nimesid käsitlevate õigusnormide 2013. aasta muutmise seadus (*Kindschafts- und Namensrechts-Änderungsgesetz 2013*), võib kohus anda vanematele ühise hooldusõiguse ühe või mõlema vanema vastuseisust olenemata, kui kohus leiab, et ühine hooldusõigus on lapse huvides. Sellisel juhul peavad vanemad kokku leppima, kumma vanemaga laps koos elab. Kui ühine hooldusõigus ei ole lapse huvides, peab kohus tegema otsuse, kummale vanemale anda ainuhooldusõigus.

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

See abikaasa, kes vastutab üksi või peamiselt abielu lõppemise eest, peab maksma teisele abikaasale elatist, mis on piisav abikaasa elustiili säilitamiseks, kui selle teise abikaasa varadelt laekuv või tööga teenitav sissetulek, mida võib asjaolusid arvesse võttes mõistlikul määral eeldada, ei ole piisav. Kui süü abielu lõppemise eest lasub mõlemal abikaasal ja ühe abikaasa süüd ei saa pidada suuremaks teise abikaasa süüst, siis võidakse sellele abikaasale, kes ei suuda ennast ise üleval pidada, määrata ülalpidamistoetus, kui see on õiglane teise abikaasa vajadusi, vara ja sissetulekut silmas pidades. Igasugune selline kohustus võib olla tähtajaline. Kui abielu lahutatakse vastastikusel kokkuleppel, võivad abikaasad vabalt kokku leppida selles, kas üks abikaasa peab teisele elatist maksma, või nad võivad mis tahes elatise nõuetest loobuda.

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu“ igapäevaelus?

Sellist võimalust ei ole Austria õigusega ette nähtud.

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Vaata vastus küsimusele nr 4.

6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?

Vaata vastus küsimusele nr 4.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?

Austria abieluõiguses on sätestatud abielu tühisuse (*Ehenichtigkeit*) mõiste. Abielu on tühine, kui see ei olnud sõlmitud nõuetekohases vormis, kui üks abikaasadest ei olnud abielu sõlmimise ajal õigus- ja teovõimeline, oli teadvusetu või ajutiselt otsustusvõimetu, või kui abielu sõlmiti üksnes või eeskätt eesmärgiga, et üks abikaasa saaks võtta teise abikaasa perekonnanime või omandada sama kodakondsuse ilma mingi kavatsuseta luua abielusuhteid. Abielu on tühine ka siis, kui abielu sõlmimise ajal elas üks abikaasadest seaduslikus abielus kolmanda isikuga või kui abielu sõlmiti õigusvastaselt veresugulaste vahel.

Kohtuotsusega võib abielu kehtetuks tunnistada juhul, kui abielu sõlmimise ajal oli ühe abikaasa õigus- ja teovõime piiratud ja tema seadusjärgne esindaja ei andnud nõusolekut abielu sõlmimiseks, kui üks abikaasadest ei olnud teadlik abielu sõlmimise faktist või oli sellest teadlik, kuid ei soovinud väljendada oma nõusolekut abielu sõlmimiseks, kui ühel abikaasadest ei olnud õigeid andmeid teise abikaasa isiku kohta, kui ühel abikaasadest ei olnud õigeid andmeid teise abikaasaga seotud mis tahes asjaolude kohta, mis oleks andnud alust abielu sõlmimata jätmiseks, kui ta oleks olukorrast teadlik olnud ja saanud abielu sõlmimise tagajärgi nõuetekohaselt hinnata või kui ühte abikaasat sunniti abiellu astuma oluliste faktide pahatahtliku varjamise või õigusvastase sunni (ähvardamise) teel.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Vaata vastus küsimusele nr 7.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Kui abielu on tühine, siis käsitatakse sellist abielu nii, nagu seda poleks kunagi sõlmitud. Kui ainult üks abikaasadest oli abielu sõlmimise ajal teadlik abielu tühisusest, lähtutakse abikaasade varaga seotud olukorra lahendamisel nendest sätetest, mida kohaldatakse abielulahutuse korral. Abielust sündinud lapsi käsitatakse seaduslikena isegi pärast abielu kehtetuks tunnistamist.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?

Abielu saab lahutada või tühiseks tunnistada ainult kohus, kuid abielu lahutamise seotud probleeme võib lahendada ka kohtuväliselt (nt vahenduse teel).

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

Vaidlused, mis on seotud abielu lahutamise või tühiseks tunnistamisega või abielu olemasolu või puudumisega, kuuluvad ringkonnakohtute (*Bezirksgerichte*) pädevusse. Sellised vaidlused kuuluvad selle ringkonnakohtu ainupädevusse, kelle tööpiirkonnas asub või asus viimati abikaasade ühine alaline elukoht. Kui avalduse esitamise ajal ei olnud kummagi abikaasa alaline elukoht selles kohturingkonnas või kui neil puudus ühine alaline elukoht Austrias, on ainupädevus sellel ringkonnakohtul, kelle tööpiirkonnas asub kostja alaline elukoht, või – kui kostjal puudub alaline elukoht Austrias – sellel ringkonnakohtul, kelle tööpiirkonnas asub avalduse esitanud abikaasa alaline elukoht, või sellise elukoha puudumisel Viini kesklinna ringkonnakohus (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). Sellised vaidlused kuuluvad Austria kohtute siseriikliku pädevusse, kui üks abikaasadest on Austria kodanik, kui kostja või – juhul kui tegemist on abikaasade ühise avaldusega abielu kehtetuks tunnistamiseks – vähemalt ühe abikaasa alaline elukoht on Austrias või kui avalduse esitaja on kodakondsuseta isik või oli abielu sõlmimise ajal Austria kodanik. Kuigi tegemist on erandliku kohtualluvusega, võidakse kokku leppida ka mõnes teises kohtualluvuses.

Abielu lahutamise avaldused peavad vastama avaldustele kehtestatud üldistele vorminõuetele. Abielu vastastikusel kokkuleppel lahutamise avaldusele, mille kohta tehakse otsus hagita menetluse raames, peavad alla kirjutama mõlemad abikaasad. Alati tuleb avaldusele lisada abielutunnistus. Samuti on soovitatav lisada mis tahes muud avaldust toetavad dokumendid.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Abielulahutuse asjades on võimalik taotleda menetlusabi kooskõlas menetlusabi käsitlevate üldeeskirjadega (vt teabeleht „Õigusabi – Austria”).

Lahutusmenetluste korral kehtib suhteline nõue kasutada advokaadi abi; kui pool ei soovi isiklikult kohtusse ilmuda, võib teda esindada ainult advokaat.

13 Kas abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Abielu lahutamist või tühiseks tunnistamist või abielu olemasolu või puudumist käsitleva esimese astme kohtu otsuse peale saab esitada apellatsioonikohtu asjakohasele kõrgema astme kohtule, s.t maakohtule (*Landesgericht*), mis toimib pädeva ringkonnakohtu suhtes teise astme kohtuna.

Apellatsioonikohtu otsuseid saab vaidlustada üksnes õigusküsimustes, kui otsuse tegemisel on tuginetud sellise materiaalõiguse või menetlusõiguse küsimusega seoses antud vastusele, mis on oluline õigusliku järjepidevuse või õiguskindluse säilitamise või õiguse edasiarendamise seisukohast, näiteks kui apellatsioonikohtu otsus kaldub kõrvale ülekohtu kohtupraktikast või kui selline kohtupraktika puudub või ei ole järjepidev.

14 Milline on abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Alates 1. märtsist 2001 põhineb abielu lahutamist käsitlevate otsuste tunnustamine Euroopa Liidu liikmesriikide (välja arvatud Taani) vahel [nõukogu 29. mai 2000. aasta määrusel \(EÜ\) nr 1347/2000](#) abieluasjade ja vanemliku vastutusega abikaasade ühiste laste eest seotud asjade kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta (EÜT L 160, 30.6.2000, lk 19). Seda määrust teatakse Brüsseli II määrusena ja selle kohaselt ei ole teises liikmesriigis tehtud lahutusotsuste tunnustamiseks vaja enam võtta vastu eraldi tunnustamisotsust. Selle asemel peab iga kohus või iga haldusamet hindama tunnustamist kohtumenetluse raames eelkõige juhul, kui perekonnaseisumet peab kontrollima, kas teises liikmesriigis tehtud abielulahutust käsitlev otsus võimaldab isikul uuesti abielluda.

Iga õigustatud huvi omav isik võib taotleda deklaratsiooni, et välisriigis tehtud otsust abielu lahutamise kohta tuleks või ei tohiks tunnustada. Üldiselt toimetatakse välisriigis abielu olemasolu kohta tehtud kohtuotsuste tunnustamist või mittetunnustamist käsitlevaid menetlusi ringkonnakohtutes. Abielu käsitlevate otsuste tunnustamise või mittetunnustamise avaldused tuleb esitada sellele ringkonnakohtule, kelle tööpiirkonnas asub avalduse esitaja alaline elukoht, või – kui avalduse esitajal puudub Austrias alaline elukoht – sellele ringkonnakohtule, kelle tööpiirkonnas asub kostja alaline elukoht, või sellise elukoha puudumisel Viini kesklinna ringkonnakohtule.

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Vaata vastus küsimusele nr 14. Esitatavad dokumendid on loetletud [Brüsseli II](#) määruse artiklis 32.

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

Abielulahutuse tingimusi reguleerivad õigusnormid määratakse kindlaks vastavalt nõukogu 20. detsembri 2010. aasta määrusele (EL) nr 1259/2010 tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (ELT L 343, 29.12.2010, lk 10). Seda määrust teatakse Rooma III määrusena. Abikaasad võivad valida, millist õigust nad soovivad kohaldada. Selleks võib olla selle riigi õigus, kus asub valiku tegemise ajal abikaasade alaline elukoht, või selle riigi õigus, kus asus nende viimane ühine alaline elukoht – tingimusel, et valiku tegemise ajal asub seal endiselt ühe abikaasa elukoht –, või selle riigi õigus, mille kodanik üks abikaasadest valiku tegemise ajal on, või selle riigi õigus, kus avaldus esitatakse. Kui abikaasad

kohut ei vali, siis kohaldatakse selle riigi õigust, kus asub avalduse esitamise ajal abikaasade alaline elukoht, või – kui neil puudub alaline elukoht – selle riigi õigust, kus asus abikaasade viimane alaline elukoht – tingimusel, et nende alaline elukoht ei asu enam seal vähem kui aasta enne avalduse esitamist ja üks abikaasadest elab avalduse esitamise ajal endisel seal –, või sellise elukoha puudumisel selle riigi õigust, mille kodanikud mõlemad abikaasad avalduse esitamise ajal on, või selle riigi õigust, kus avaldus esitatakse.

Viimati uuendatud: 16/10/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.